

Position Paper Professioneel Textiel in een UPV-systeem

September 2025: UPV Textiel BE – focus op PBM & Co – Belgische realiteit met Europese horizon

1. Inleiding: Professioneel Textiel ≠ Consumententextiel

Dit document vormt de uitgebreide onderbouwing van onze beleidsaanbevelingen. Een beknopte samenvatting vindt u in onze aparte **Executive Summary**.

De beleidsaanbevelingen rond de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) “textiel” vertrekken vandaag vooral vanuit een consumentgerichte context: mode, fast fashion en huishoudtextiel.

De professionele textielsector – bestaande uit Persoonlijke Beschermingsmiddelen (PBM), corporate clothing (CO) en professioneel plat linnen (zorginstellingen, ziekenhuizen, horeca, industrie) – opereert echter in een fundamenteel ander kader.

Historische context

De professionele textielsector, met Febelsafe en FBI als partner, was van bij de eerste discussies betrokken bij de uitwerking van collectieve systemen rond producentenverantwoordelijkheid. Het vroegere Circletex-project bood al een kader waarin niet enkel mode- en huishoudtextiel, maar ook professioneel textiel structureel werd meegenomen.

Doorheen de tijd is de focus echter grotendeels verschoven richting consumententextiel. De vertegenwoordiging komt nu vooral uit het consumentgerichte segment (mode, retail) en de grondstoffen- en weefselindustrie voor modeconfectie. Hun producten lijken eenvoudiger, maar hebben een ander doel dan professioneel textiel. Hierdoor zijn de noden en realiteiten van professioneel textiel – PBM, corporate clothing en plat linnen – steeds meer naar de achtergrond verdwenen.

Vandaag is het essentieel dit evenwicht te herstellen en professioneel textiel opnieuw een volwaardige plaats in beleid te geven.

Daarom is ons uitgangspunt: PBM & Co en professioneel linnen mogen niet onder dezelfde UPV-logica vallen als mode- en huishoudtextiel. Er is nood aan een apart beleidskader dat rekening houdt met veiligheid, hygiëne en circulaire realiteit.

2. Europese context

De Belgische discussie mag niet losgekoppeld worden van het bredere Europese kader.

- **EU Textielstrategie (2022)** legt de ambitie vast om tegen 2030 alle textielproducten duurzaam en recycleerbaar te maken. Professioneel textiel voldoet al decennialang aan principes van duurzaamheid via lange levensduur, leasing en professioneel onderhoud. Het beleid moet dit erkennen en versterken. Sterker nog ondanks de tijdelijke uitsluiting door de wetgever, werkt onze sector toch actief aan het inpassen van circulaire principes waar mogelijk.
- **De Ecodesign for Sustainable Products Regulation (ESPR)** legt ecodesignvereisten op voor producten die onder de General Product Safety Regulation (GPSR) vallen. Voor PBM die gereguleerd zijn onder de Personal Protective Equipment Regulation (PPER, EU 2016/425) of de Medical Device Regulation (MDR, EU 2017/745) geldt echter dat veiligheid altijd primeert, net zoals voor Ordehandhavers en Strijdkrachten. Circulaire ambities zijn waardevol, maar moeten proportioneel vertaald worden naar deze categorie van veiligheids- en gezondheidsproducten.
- **Digital Product Passport (DPP)** is een nuttig instrument, maar mag geen bureaucratische last worden. Voor PBM moet het afgestemd zijn op de realiteit: traceerbaarheid, onderhoudsvoorschriften, contaminatie en end-of-life restricties zijn essentieel.
- **EU-UPV-verplichting:** de Europese Commissie voorziet een geharmoniseerd kader in alle lidstaten. Een geïsoleerde Belgische regeling kan leiden tot goldplating, versnippering en concurrentienadeel voor KMO's.

Conclusie: België kan tijdelijk een apart kader ontwikkelen, maar dit moet steeds complementair zijn met de toekomstige Europese harmonisatie.

3. Veiligheid Eerst

PBM & Co - professioneel textiel zijn geen gewone producten. Hun primaire functie is het beschermen van werknemers en gebruikers tegen levensbedreigende risico's.

Het principe “**safety first**” moet daarom de absolute prioriteit krijgen in elke beleidskeuze. Circulaire of ecologische doelstellingen zijn belangrijk, maar mogen nooit leiden tot PBM & Co die minder goed beschermen of minder betrouwbaar zijn. Een helm die door gerecycleerd materiaal minder schokbestendig wordt, of een brandwerend pak dat sneller vlam vat, is geen circulaire vooruitgang maar een gevaar.

PBM zijn onderworpen aan strikte wetgeving met bijbehorende normen en certificatieprocedures (CE-markering, EN-ISO normen). Deze veiligheidsnormen moeten in beleid steeds zwaarder doorwegen dan circulaire vereisten. Elke UPV-regeling moet voor PBM & Co verankeren dat **veiligheid de eerste toetssteen is**: pas als de beschermingsfunctie gegarandeerd blijft, kan circulariteit of hergebruik een rol spelen.

👉 *Veiligheid is geen optie, maar een absolute voorwaarde. Zonder veiligheid is er geen professioneel textiel.*

4. Erkenning van uitzonderingen

Niet alle PBM & Co kunnen in circulaire systemen worden opgenomen. Een beleid dat dit negeert, dreigt niet alleen onrealistisch maar ook ronduit gevaarlijk te worden voor gebruikers en burgers:

Bijvb.

- **Gecontamineerde producten:** brandweerpakken die na een chemisch incident doordrenkt zijn met gevaarlijke stoffen, laboratoriumjassen die blootgesteld zijn aan biologische risico's of kleding met PFAS- of asbestresidu moeten uit de keten gehaald worden. Hergebruik of recyclage is hier uitgesloten; veilige verwerking of verwijdering is de enige optie.
- **Eenmalig gebruik:** voor bepaalde medische beschermingsmiddelen, zoals steriele operatiejassen of mondkapjes in ziekenhuizen, blijft single-use de enige veilige keuze. Beleidsregels die dit negeren zouden zorginstellingen in een onwerkbaar of zelfs risicovolle situatie dwingen.

- **Technische beperkingen:** sommige materialen of composities, zoals composiethelmen of multilayer-chemiepakken, zijn vandaag technisch onmogelijk of onveilig te recyclen. Hier moet beleid expliciet ruimte laten voor veilige verwerking of verwijdering.

👉 **Uitzonderingen moeten expliciet erkend en verankerd worden**, zodat UPV-regels nooit leiden tot gevaarlijke compromissen voor de veiligheid en volksgezondheid.

5. Circulaire strategieën versterken

Hoewel uitzonderingen bestaan, heeft professioneel textiel al decennialang een sterke circulaire basis. Producten worden ontworpen voor **lange levensduur, professioneel onderhoud en hergebruik waar dit veilig kan**. Dit maakt de sector een pionier in circulaire economie – maar met een eigen logica die fundamenteel verschilt van consumententextiel.

Daarom moeten circulaire strategieën voor PBM & Co niet blind gebaseerd worden op hergebruik- of recyclagequota, maar op de **R-strategieën die veilig en wél haalbaar zijn in onze context**:

- **Reduce & Rethink:** leasingmodellen beperken verspilling en organiseren gebruik rationeler.
- **Reuse & Repair:** systematisch verankerd via erkende wasserijen en erkende herstelateliers.
- **Refurbish & Remanufacture:** mogelijk voor bepaalde kleding en PBM-onderdelen, mits hercertificering.
- **Recycle:** alleen waar dit veilig en technisch haalbaar is (bv. polyester uit niet-gecontamineerd textiel).
- **Recover:** veilige verwerking van contaminatiestromen.

👉 **Geen blind opgelegde quota** voor hergebruik/recyclage. De focus moet liggen op levensduur, onderhoud en herstel.

Concreet kan beleid deze circulaire realiteit versterken door:

- **Levensduurverlenging** te stimuleren via minimumkwaliteitseisen, normering en eco-designrichtlijnen afgestemd op PBM-normen.

- **Onderhoud & reparatie** te ondersteunen door erkende industriële wasserijen en herstellateliers expliciet te erkennen als cruciale schakels (zoals bijvb. de reeds bestaande Care4Safe en Care4Quality), met flankerende maatregelen (zoals investeringssteun of verlaagde sociale bijdragen).
- **Veilig hergebruik** mogelijk te maken waar dit kan, met duidelijke richtlijnen en kwaliteitscontroles.
- **Recyclage-investeringen** te richten op gespecialiseerde en veilige verwerking van afgedankte PBM & Co, inclusief grensoverschrijdende samenwerking gezien de beperkte volumes.
- **Aanbestedingscriteria** te moderniseren zodat overheden levensduur, onderhoud en herstel meewegen (TCO), in plaats van enkel prijs.
- **Financiële stimuli** specifiek voor de professionele sector die nu en ook in de toekomst al actief aan circulaire oplossingen werkt. Return on investment voor onze sector.

👉 **Beleid moet voortbouwen op bestaande sterktes en systemen, niet proberen het wiel opnieuw uit te vinden.**

6. Governance en gelijk speelveld

Een effectief UPV-beleid vraagt duidelijke spelregels en eerlijk toezicht.

- **Traceerbaarheid en transparantie:** Digitale Productpaspoorten (DPP) zijn belangrijk, maar moeten afgestemd worden op de realiteit van PBM & Co. Niet enkel materiaalinfo, maar ook onderhoud, levensduur en end-of-life opties moeten erin opgenomen worden.
- **Level playing field:** Europese producenten en importeurs (al dan niet uit derde landen) moeten aan dezelfde regels voldoen. **Bijzondere aandacht is nodig voor producten die via online platformen op de markt komen, omdat die vandaag vaak de regels voor zowel productconformiteit als UPV-bijdragen ontlopen.** Zonder sluitende aanpak ontstaat structurele oneerlijke concurrentie. Dit vereist versterkt markttoezicht en duidelijke verantwoordelijkheden bij douane, inspectiediensten én platformaanbieders zelf, die vandaag te vaak buiten schot blijven.

- **Handhaving en coherentie:** Nationale autoriteiten moeten extra middelen krijgen om zowel de veiligheidsconformiteit (CE, normering) als duurzaamheidsclaims te controleren. Zonder doortastende controle dreigt greenwashing en wordt de geloofwaardigheid van circulaire strategieën uitgehold. Tegelijk moet erop worden toegezien dat regionale of nationale wetgevingen niet contraproductief werken, bijvoorbeeld bij het transport van producten aan het einde van hun levensduur.

👉 *Alleen met sterke governance, sluitende controle en duidelijke verantwoordelijkheid van alle actoren kan een UPV-systeem geloofwaardig en rechtvaardig functioneren.*

7. Economische realiteit van KMO's

De Belgische professionele sector bestaat grotendeels uit KMO's: producenten, distributeurs, importeurs, wasserijen en dienstverleners. Voor deze bedrijven betekent de invoering van een UPV **extra kosten en bijkomende werkdruk**. Dat vertaalt zich rechtstreeks in minder middelen voor hun werking, lagere marges en een verzwakte competitiviteit.

- **Onevenredige lasten:** Extra heffingen en recyclagedoelstellingen kunnen de marges van KMO's zwaar onder druk zetten. Grote multinationals kunnen kosten spreiden, KMO's niet.
- **Aankooppraktijken:** Bij openbare aanbestedingen wordt meestal enkel gekeken naar de laagste prijs. UPV-kosten worden daarbij niet meegerekend, waardoor Belgische KMO's benadeeld worden tegenover buitenlandse concurrenten.
- **Operationele impact:** Nieuwe administratieve verplichtingen (rapportage, registratie, DPP-data) leggen een veel zwaardere last op kleine bedrijven die geen interne compliance-afdeling hebben.

👉 *Wetgevers moeten vermijden dat UPV-regels de competitiviteit van Belgische KMO's verzwakken. Zonder flankerende maatregelen dreigt delokalisatie of uitstroom van bedrijven.*

8. Kritische reflectie op huidig beleidsdenken

De beleidsdiscussies tot nu toe bevatten waardevolle elementen, maar missen aansluiting bij de realiteit van professioneel textiel. Het huidige beleidsdenken vertrekt te vaak vanuit **consumentgerichte logica**, die niet toepasbaar of zelfs contraproductief is voor PBM & Co.

- **PEF/LCA oversimplificatie:** de gebruikte methodieken benadelen vezels met hoge beschermingswaarde en houden geen rekening met lange levensduur en professioneel onderhoud. Voor PBM leidt dit tot vertekende en zelfs misleidende resultaten die beleidsmakers in de verkeerde richting sturen.
- **Consumptielogica ≠ professioneel gebruik:** waar beleid bij consumententextiel inzet op minder consumptie, is dat voor PBM & Co onmogelijk. Een ziekenhuis kan zijn patiënten niet minder lakens geven, en een werknemer kan niet zonder helm of veiligheidsvest.
- **Verwarring in de markt:** waar wordt wat ingezameld en door wie, dit om verwarring en mogelijke contaminatie te vermijden. Afhankelijk door wie de PBM is aangekocht gaan deze apart moeten ingezameld worden.
- **Negeren van bestaande circulaire systemen:** leasing, industriële wasserijen, reparatie en gespecialiseerde recyclage bestaan al en zorgen voor bewezen levensduurverlenging en afvalreductie. Reparatie gebeurt structureel bij erkende professionele wasserijen en fabrikanten; inzameling verloopt via de wasserijen of de fabrikant, aangezien de werkgever de feitelijke eigenaar is – in tegenstelling tot consumententextiel, waar de eindgebruiker eigenaar is. Parallele UPV-structuren riskeren dubbele kosten en inefficiëntie.
- **Blind kopiëren van quota:** hergebruik- en recyclagedoelstellingen uit de consumentensector zijn niet toepasbaar bij gecontamineerde, single-use of technisch niet-recycleerbare PBM. Beleidsdoelstellingen moeten dus vertrekken van de **R-strategieën die wél passen:** levensduur, onderhoud, reparatie en refurbish, aangevuld met niche-recyclage waar veilig mogelijk.
- **Sociale en economische dimensie:** professioneel textiel ondersteunt duizenden jobs in wasserijen, herstelateliers en sorteerbedrijven, vaak ook in de sociale (instroom) economie. Deze maatschappelijke waarde wordt in de huidige UPV-discussie nauwelijks meegenomen, terwijl ze essentieel is voor een rechtvaardige transitie.

👉 Een wetgever die de realiteit van professioneel textiel wil begrijpen, moet erkennen dat PBM & Co **al circulair én sociaal ingebed zijn**. Het beleid moet daarop voortbouwen, niet ertegenin werken.

9. Kernboodschap en beleidsuitdaging

PBM & CO combineren al decennialang veiligheid en circulariteit. Het beleid moet dit leiderschap versterken, niet ondermijnen.

Dit vereist:

- een apart (tijdelijk) Belgisch beleidskader voor professioneel textiel,
- erkenning van uitzonderingen waar veiligheid absolute prioriteit heeft,
- een level playing field met eerlijk toezicht,
- ondersteuning van de KMO-structuur die de sector draagt,
- én een actieve koppeling met het toekomstige Europese UPV-systeem.

👉 **Safety first. Circularity second. Always together. In België én Europa.**